

**Høringssvar vedr. forsøgsudsætning i Danmark af genomredigeret byg i sædskifteforsøg som ikke udtrykker protease inhibatoren CI-1A, med henvisning til sagsnr. 2026-54989.**

Undertegnede organisationer fremsender hermed bemærkninger til ansøgningen fra Aarhus Universitet (Flakkebjerg) om forsøgsudsætning af genomredigeret byg i perioden 2026-2028.

Vi konstaterer, at der er tale om et CRISPR/Cas9-indgreb (knock-out af ci-1a), og vi påpeger indledningsvis, at dette forsøg juridisk set er omfattet af de fulde GMO-regler, uanset teknisk betegnelse eller fravær af antibiotikaresistensmarkører, jf. EU-Domstolens præcisering i sag C-528/16.

**Vores kritik fokuserer på følgende fire punkter:**

**1. Ekstrem spredningsrisiko via omfattende maskinpark**

Ansøgningen (Bilag 4) oplyser en usædvanlig stor maskinpark til et meget begrænset forsøgsareal (7.200 m<sup>2</sup>), herunder hele fem forskellige traktorer (Ford 7740, Case 130 CVX, Ford 3600, 3140 og 6080), flere fræsere, såmaskiner og en Haldrup C-85 forsøgsmejetærsker.

**Kritik:** Jo flere maskiner, der kører ind og ud af et GMO-felt, jo større er risikoen for menneskelige fejl. Det er teknisk umuligt at garantere 100 % fjernelse af små bygfrø fra så komplekst og delvist ældre maskineri (f.eks. Ford 3600) med trykluft alene.

**Krav:** Vi kræver en logbog over alle maskinbevægelser og en uvildig kontrol af rengøringen, før disse maskiner forlader det klassificerede område.

**2. Utilstrækkelig isolationsafstand til naboer og sårbar natur**

Det fremgår af Bilag 3, at forsøget placeres med kun 35 meters afstand til nærmeste nabo og blot 200 meter fra en beskyttet §3 mose.

**Kritik:** Selvom byg primært er selvbestøvende, er en isolationsafstand på 15-35 meter utilstrækkelig i et åbent forsøg med genomredigerede planter, hvor de fulde økologiske konsekvenser endnu ikke kendes. Spredning af spildfrø via vildtlevende dyr til moseområdet er en reel risiko, som ikke er tilstrækkeligt adresseret i risikovurderingen.

**Krav:** Vi kræver en specifik redegørelse for, hvordan de ændrede proteiner i byggen påvirker biodiversiteten i den nærliggende §3-natur ved utilsigtet spredning.

**3. Manglende gennemsigtighed om pesticidforbrug og aktivt stof**

Ansøgningen nævner "normal plantebeskyttelse" med brug af en nedvandingssprøjte til herbicider, fungicider og vækstregulatorer.

**Kritik:** Ligesom i tidligere GMO-høringer mangler der konkrete mængdeangivelser (liter pr. hektar) og specifikationer af de aktive stoffer. Da formålet med forsøget er at ændre plantens

foderkvalitet gennem et genetisk "knock-out", er det afgørende at få belyst, om dette indgreb påvirker plantens naturlige forsvar og dermed øger behovet for kemisk støtte i vækstperioden.

**Krav:** Præcise sprøjteplaner og mængdeanvisninger for alle anvendte midler i forsøget skal offentliggøres.

#### **4. Uklarhed om patenter og ejerskab (De novo domestication)**

Projektet ledes af forskere med ekspertise i de novo domestication, og vi bemærker den stærke kommercielle interesse i teknologien.

**Kritik:** Vi efterlyser fuld gennemsigtighed omkring, hvem der ejer patenterne på de anvendte genetiske sekvenser, og hvilke konsekvenser dette ejerskab har for landbrugets fremtidige adgang til såsæd. Offentlige forsøgsmarker bør ikke anvendes til lukket produktudvikling uden fuld indsigt i de økonomiske og juridiske bindinger.

#### **Konklusion**

Vi finder ikke, at risikovurderingen (Bilag 1) i tilstrækkelig grad tager højde for de praktiske udfordringer ved at håndtere en så omfattende maskinpark på et så naturnært areal.

Vi minder om, at myndighedernes afgørelse skal hvile på forsigtighedsprincippet, som er fundamentet i den gældende GMO-lovgivning. Dette princip foreskriver, at enhver videnskabelig usikkerhed om langsigtede miljøeffekter skal komme naturen og folkesundheden til gode.

Vi opfordrer myndighederne til at afvise udsætningen, indtil der foreligger en uvildig plan for maskinkontrol og en fuldstændig sprøjteplan. Endvidere fastholder vi, at myndighederne skal bruge begrebet GMO frem for tekniske vildledninger såsom "ikke-genomredigerede" elementer.

Referenceliste og kilder er indsat på næste side.

**Med venlig hilsen,**

Klaus Loehr-Petersen, Foreningen for Biodynamisk Jordbrug  
Inge Christine Ambus, Miljøbevægelsen NOAH  
June Rebekka Bresson, Miljøbevægelsen NOAH

\*\*\*

Kontakt: [june@noah.dk](mailto:june@noah.dk)

## **Litteraturhenvisning og videnskabelige kilder**

### **1. FAO. (2011). "Environmental Risk Assessment of Genetically Modified Organisms."**

**Argument:** I rapporten påpeges, at de største miljørisici ved forsøg med GMO-afgrøder knytter sig til mekanisk spredning via landbrugsmaskiner og utilstrækkelig kontrol med spildfrø (dormans). Dette underbygger kritikken af den omfattende maskinpark og de korte overvågningsperioder i forbindelse med forsøget med GMO-byg.

### **2. Wilson, A. K., Latham, J. R., & Steinbrecher, R. A. (2006). "Transformation-induced mutations in transgenic plants: Analysis and biosafety implications."**

**Argument:** Påviser at selve teknologien bag CRISPR/Cas9 og andre genomredigeringsteknikker skaber omfattende, utilsigtede mutationer i plantens genom, hvilket nødvendiggør en langt mere dybdegående risikovurdering af plantens samlede metabolisme.

### **3. EU-Domstolens dom af 25. juli 2018 i sag C-528/16.**

**Argument:** Fastslår at organismer fremstillet ved nye teknikker (herunder CRISPR/Cas9) juridisk set er GMO'er og skal underlægges de samme strikse forsigtighedsprincipper og risikovurderingskrav som ældre teknologier, uanset fravær af fremmed DNA.

### **4. ENSSER (European Network of Scientists for Social and Environmental Responsibility). "Statement: No scientific consensus on GMO safety" (2013/2015).**

**Argument:** Understreger at der ikke hersker videnskabelig enighed om sikkerheden ved GMO'er, og at påstande om "naturidentiske" ændringer ikke fritager ansøger for kravet om grundig risikovurdering af langsigtede økologiske konsekvenser.

### **5. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF, Bilag III.**

**Argument:** Påkræver at ansøger redegør for de specifikke dyrknings-, håndterings- og høstteknikker. Vi finder det utilstrækkeligt, at ansøgningen udelader præcise specifikationer for pesticidforbrug (aktivt stof) og detaljerede protokoller for maskinrengøring.

### **6. Hebelstrup, K. H., et al. (2023). "Prehistoric Plant Exploitation and Domestication: An Inspiration for the Science of De Novo Domestication in Present Times" (PubMed / Trends in Plant Science).**

**Argument:** Dokumenterer de bagvedliggende tekniske og kommercielle strategier for at udvikle og patentere genetiske egenskaber gennem genomredigering. Kilden rejser væsentlige spørgsmål om gennemsigtighed, ejerskab til fremtidens såsæd og den reelle motivation bag forsøget.